

Семенкова Н.І., студентка

Науковий керівник: Соболь О.І., к.ю.н.,

доцент кафедри кримінально-правових дисциплін
юридичного факультету

(Дніпропетровський державний університет
внутрішніх справ)

КРИМІНАЛЬНА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ЗА ПЕРЕШКОДЖАННЯ ЗАКОННІЙ ДІЯЛЬНОСТІ ЗБРОЙНИХ СИЛ УКРАЇНИ ТА ІНШИХ ВІЙСЬКОВИХ ФОРМУВАНЬ

Згідно зі ст. 2 Конституції України територія України в межах існуючого кордону є цілісною і недоторканою. Відповідно до принципів міжнародного права кожна країна, яка є суб'єктом міжнародно-правових відносин, повинна дотримуватись у своїй політиці демократизму, прав і свобод людини та громадянина, суверенітету, тобто незалежності всередині держави, та недоторканності ззовні.

Беручи до уваги активні посягання на територіальну цілісність України, законодавець шляхом прийняття 08 квітня 2014 року ЗУ «Про внесення змін до Кримінального кодексу України» № 1183-VII посилив відповідальність за злочини проти основ національної безпеки України.

Ст. 114¹ КК України передбачає відповідальність за перешкодження законній діяльності Збройних Сил України або інших військових формувань. Збройні Сили України, згідно ст. 1 ЗУ «Про Збройні Сили України» - це військові формування, на яке відповідно до Конституції України покладаються оборона України, захист її суверенітету, територіальної цілісності і недоторканості.

Збройні Сили України забезпечують стримування збройної агресії проти України дають відсіч їй, охорону повітряного простору держави та підводного простору у межах територіального моря України у випадках, визначених законом, беруть участь у заходах, спрямованих на боротьбу з тероризмом.

Під перешкоджанням законній діяльності Збройних Сил України та інших військових формувань України слід розуміти: умисне створення перешкод, або встановлення будь-яких обмежень у законній діяльності військовослужбовців Збройних Сил України та інших військових формувань України при виконанні ними своїх службових обов'язків в особливий період [1]. Отже, є підстави стверджувати, що перешкоджання законній діяльності Збройних Сил України або інших військових формувань може полягати в суспільно небезпечних діях і суспільно небезпечній бездіяльності [2, с. 160].

Часом вчинення даного злочину є особливий період, згідно ст.1 Закону України «Про оборону України» особливий період - період, що настає з моменту оголошення рішення про мобілізацію (крім цільової) або доведення його до виконавців стосовно прихованої мобілізації чи з моменту введення воєнного стану в Україні або в окремих її місцевостях та охоплює час мобілізації, воєнний час і частково відбудовний період після закінчення воєнних дій.

Для притягнення до кримінальної відповідальності потрібно встановити, що перешкоджання законній діяльності Збройних Сил України та інших військових формувань відбулося під час мобілізації, у воєнний час або частково відбудовний період після закінчення воєнних дій. Зазначений злочин вважається закінченим з моменту вчинення самого перешкоджання незалежно від того досягла винна особа своєї мети чи ні [4, с 236].

Отже, можна визначити, що об'єктивну сторону злочину передбаченого ст.114¹, становить протидія законній діяльності: Збройних Сил України, Державної спеціальної служби транспорту, Державної служби спеціального зв'язку та захисту інформації України, Національної гвардії України, Служби безпеки України, Державної прикордонної служби України [2, с 160].

З висновку наукової експертизи юридичної компанії «Мойоров, Нерсесян та партнери» про недоліки складу злочину передбаченого ст.144¹ КК України бачимо, що недоліком є не зазначення у даній статті відповідальності за перешкоджання законній діяльності військовим комісаріатам. Згідно Положень

КМУ «Про військовий комісаріат» військові комісаріати є місцевими органами військового управління, що забезпечують виконання законодавства з питань військового обов'язку і військової служби, мобілізаційної підготовки та мобілізації в особливий період людських і транспортних ресурсів на відповідній території [3]. Це означає, що перешкодження діяльності останніх теж відноситься до положень ст. 114¹, але законодавець не приділив уваги цьому питанню. Останні здійснюють важливу функцію в Україні, забезпечуючи армію кваліфікованими кадрами, шляхом призову громадян на військову службу. Перешкодження їхньої діяльності, так само свідчить про злочин, проти основ національної безпеки України.

Згідно ст. 65 Конституції України Захист Вітчизни, незалежності та територіальної цілісності України, шанування її державних символів є обов'язком громадян України. Перешкодження громадянам здійснювати свій обов'язок так само повинен бути кримінально караним діянням. У сучасних реаліях України цей злочин дуже актуальний, через війну на Сході країни. Люди, захищаючи свою державу, не завжди є військовослужбовцями, наприклад жінки, або особи, які не досягли віку вступу до лав ЗСУ, однак вони захищають країну, роблячи правомірні вчинки.

Нажаль, сьогодні в Україні свідчить про ганебні наслідки ухилення від військової служби, давання неправомірної винагороди за ухилення від призову. Військові комісаріати, здійснюючи мобілізаційні заходи, виконують функції держави з оборони країни, які треба поставити під охорону кримінального закону. Органи державної влади, місцевого самоврядування, підприємства, установи, організації, так само здійснюють допомогу у веденні військових дій на своєму рівні.

Вищезазначене вимагає за необхідне на думку Чорного Р. розширення коло суб'єктів яким здійснюються перешкодження за ст. 114¹ КК України, а саме: військові комісаріати, підприємства, установи, організації, органів державної влади, місцевого самоврядування, а також громадян України від виконання свого Конституційного обов'язку із захисту Батьківщини [2, с 16].

Погоджуючись з вищевказаним автором, беручи до уваги його думку пропонуємо диспозицію ч.І ст.114¹ КК України викласти у наступній реакції: «Перешкоджання законній діяльності Збройних Сил України або інших військових формувань військових комісаріатів, органів державної влади, місцевого самоврядування, підприємств, установ, організацій, а також громадян України від виконання свого Конституційного обов'язку із захисту Вітчизни».

Список використаних джерел:

1. Кудеус В.Г. Правові підстави перешкоджання законній діяльності ЗСУ або інших військових формувань/ В.Г. Кудеус // [Електронний ресурс] - Режим доступу: http://legalactivity.com.ua/index.php?option=com_content&view=article&id=887%3A240914-10&catid=107%3A5-1014&Itemid=132&lang=ru
2. Чорний Р. Проблеми удосконалення закону України про кримінальну відповідальність за перешкоджання законній діяльності ЗСУ та інших військових формувань/ Р.Чорний // [Електронний ресурс] - Режим доступу: <http://www.jumaluljuridic.in.ua/archive/2015/1/35.pdf>
3. Нерсесян А.С. Науковий висновок з приводу перешкоджання законній діяльності Збройних сил України/ А.С. Нерсесян // [Електронний ресурс] - Режим доступу: <http://iqlaw.com.Ua/publikatsiji/naukovi-visnovki/188-naukovij-visnovok-z-privodu-pereshkodzhannya-diyalnosti-zbrojnikh-sil-ukrajini>
4. Людвік В.Д. Кримінально-правова характеристика перешкоджання законній діяльності Збройних Сил України та інших військових формувань / В. Д. Людвік // Науковий вісник Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ. - 2015. - № 2. - С 234-238. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UnW/Nvdduvs_2015232